

L'udol de les sirenes antiboira

2007-09-28 13:00:40

Benjamin Black

El secret de Christine Falls

Traducció d'Eduard Castanyo

Edicions Bromera, Alzira, 2007

Al contrari del que ocorre amb la trista història de Christine Falls, la identitat de Benjamin Black no és cap secret: tant l'autor com els seus editors s'han ocupat de deixar clar que darrere d'aquest nom hi ha el novel·lista John Banville. I, en conseqüència, l'ús del pseudònim, lluny de servir per tal d'ocultar la identitat d'un dels autors més prestigiosos de l'actual literatura en anglés, sembla voler marcar una certa distància entre aquesta novel·la i la producció anterior. En qualsevol cas, una distància només relativa: un vernís, amb elements que provenen de gèneres com el *thriller* o la novel·la negra —el *black* del pseudònim— que no amaga, però, una lectura més profunda, que retorna a alguns dels motius habituals de la literatura de l'autor irlandés. Especialment, a aquella capacitat d'introduir-se en l'ànima dels personatges, i de trobar-hi els racons més foscos de l'existència humana.

Així doncs, la cara evident d'*El secret de Christine Falls* respon a una trama, en certa manera, coneguda: Quirke treballa en un dipòsit de cadàvers, al soterrani d'un hospital de Dublín, mentre unes plantes més amunt el seu germanastre Malachy hi exerceix de reputat especialista en obstetrícia. Una nit, Quirke sorprén Malachy modificant la fitxa del darrer cadàver que ha entrat al dipòsit, el de la jove Christine Falls, i la sospita el porta a fer una autòpsia que demostrarà que aquesta no va morir tal i com hi ha quedat registrat. S'inicia així un camí que condueix Quirke, en l'intent per esclarir què s'oculta al darrere d'aquesta mort, a descendir en un món fosc i sòrdid; un món on es conjuguen un nadó desaparegut, una societat catòlica amb una misteriosa activitat il·lícita, l'assassinat d'un testimoni i la possible implicació de persones rellevants de la societat dublinesa.

Sota aquesta aparença, però, la novel·la esdevé una nova mirada al costat menys amable de l'ésser humà. Principalment, a la hipocresia oculta al darrere de la família, de la paternitat, de la religió; als secrets inconfessables, a les falses aparences. En aquest sentit, destaca de manera especial la construcció psicològica dels personatges: d'una banda, els caps visibles de la societat, entre el respecte i un fons molt obscur; de l'altra, els perdedors, els pàries, les víctimes; i, entremig, els desorientats, aquells que lluiten per donar un sentit a la vida sense abandonar la sensació de perplexitat i de fracàs. De fet, el desenvolupament de la trama té molt a veure amb l'evolució psicològica que hi pateixen aquests personatges, amb la manera com el passat n'ha condicionat el present, i amb el joc d'ocultació que Banville planteja al lector. Perquè *El secret de Christine Falls* és també una novel·la sobre el pecat i la culpa: en la concepció catòlica dels termes, però sobretot en una altra de purament moral, ètica, que qüestiona la bondat intrínseca de determinades relacions socials i humanes. L'autèntic *thriller*, doncs, no és la sort de Christine Falls, sinó que té a veure sobretot amb la personalitat dels personatges: amb la sospita que plana sobre ells. Amb la sensació que ningú no és innocent —potser perquè ningú no pot ser, en sentit estricte, innocent.

Els ambients —juntament amb els personatges— són l'altre gran encert de la novel·la. Uns ambients, entre

Pere Calonge • Ex-Libris

<http://www.perecalonge.com/exlibris/>

el Dublín i el Boston dels anys cinquanta del segle passat, que hi generen un univers de color gris, una atmosfera sòrdida: des del dipòsit de cadàvers on treballa Quirke fins els bars on s'emborratxa; des del sinistre orfenat de Boston fins els barris més pobres de Dublín. Gris, malgrat l'esplendor immoral d'algunes mansions, d'algunes festes. I, si en alguna ocasió Banville ha estat comparat amb Nabokov, alguns moments de la novel·la recorden immediatament a d'altres de *Lolita*, justament per aquesta atmosfera, per la podridura que l'envolta.

En definitiva, allò més destacable d'*El secret de Christine Falls* és, potser, la destresa de l'autor per bastir una obra en dos nivells. D'una banda, una admirable construcció de ficció que funciona de manera precisa per mantenir les claus del *thriller* que planteja la història; una trama de novel·la negra, amb un guió àgil, que manté l'interés del lector fins les últimes pàgines. De l'altra, una obra literària de gran qualitat, amb una prosa impecable que mostra, per moments, un lirisme contingut; i amb una profunda immersió en l'ànima dels personatges i dels ambients que els envolten. La demostració que totes dues coses no són incompatibles, ni hem de buscar-les necessàriament en obres diferents.